

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 09.11.1972, sp. zn. 3 Cz 21/72, ECLI:CZ:NS:1972:3.CZ.21.1972.1

Číslo: 63/1973

Právní věta: Organizace není povinna prominout půjčku poskytnutou pracovníkovi na bytovou výstavbu, /1/ jestliže k pracovnímu úrazu pracovníka, na jehož následky pracovník zemřel nebo se stal plně invalidním, došlo zčásti i zaviněním tohoto pracovníka.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 09.11.1972

Spisová značka: 3 Cz 21/72

Číslo rozhodnutí: 63

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Organizace socialistické, Pracovní poměr, Smlouva o půjčce

Předpisy: 99/1963 Sb. § 6

§ 120

§ 127

§ 132 137/1968 Sb. § 11

§ 18

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 63/1973 sb. rozh.

Organizace není povinna prominout půjčku poskytnutou pracovníkovi na bytovou výstavbu, 1) jestliže k pracovnímu úrazu pracovníka, na jehož následky pracovník zemřel nebo se stal plně invalidním, došlo zčásti i zaviněním tohoto pracovníka.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 9. 11. 1972, [3 Cz 21/72](#))

Rozsudkem okresního soudu v Ostravě z 30. 6. 1971 byla žalovaná uznána povinnou zaplatit žalujícímu národnímu podniku 13 425 Kčs s přísl. Své rozhodnutí odůvodnil soud prvního stupně jen tím, že manžel žalované zemřel 28. 2. 1969 na následky pracovního úrazu, který spoluzavinil, takže žalovaná je povinna zaplatit ve smyslu ustanovení § 19 odst. 7 vyhlášky č. 191/1964 Sb. tuto částku, jež byla jejímu manželovi poskytnuta žalobcem jako půjčka na bytovou výstavbu.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR,

tak, že rozsudkem soudu prvního stupně, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Vyhláška č. 191/1964 Sb. o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní bytové výstavbě a výstavbě rodinných domků umožňovala, aby organizace poskytla za podmínek uvedených v ustanovení § 12 této vyhlášky v zájmu získání a stabilizace pracovních sil svým pracovníkům bezúročné půjčky na složení členského podílu a zápisného ve stavebním bytovém družstvu. V ustanovení § 19 odst. 7 pak citovaná vyhláška stanovila, že organizace promine poskytnutou půjčku, jestliže pracovník v důsledku jím nezaviněného pracovního úrazu nebo nemoci z povolání zemře nebo se stane plně invalidním.

Vyhláška č. 191/1964 Sb. ve znění vyhlášky č. 26/1965 Sb. a vyhlášky č. 61/1967 Sb. byla s účinností od 16. 10. 1968 zrušena vyhláškou č. 137/1968 Sb. o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní a individuální bytové výstavbě, ve znění vyhlášky č. 14/1969 Sb. /2/

V projednávané věci šlo tedy především o to, zda vztah mezi žalobcem a manželem žalované, popřípadě mezi žalobcem a žalovanou, bylo možno podle uváděné vyhlášky č. 191/1964 Sb. posuzovat, když smlouva o poskytnutí půjčky byla s odvoláním na tuto vyhlášku uzavřena 15. 11. 1968 a manžel žalované zemřel 28. 2. 1969.

Podle výsledků dosavadního řízení v této věci byla přihláška manžela žalované za člena stavebního bytového družstva datována 17. 9. 1968 a dohoda o užívání družstevního bytu byla uzavřena 1. 12. 1968. Pokud tedy šlo o družstevní výstavbu zahájenou ještě před 1. 1. 1969 a pokud nešlo o případ uvedený v ustanovení § 12 odst. 3 vyhlášky č. 191/1964 Sb., pak soud prvního stupně nepochybil, když ve smyslu ustanovení § 18 vyhlášky č. 137/1968 Sb. vycházel z ustanovení vyhlášky č. 191/1964 Sb. ve znění předpisů ji měnících (shora citovaných). Pro posouzení, zda byly v této věci dány podmínky uvedené v ustanovení § 18 odst. 1 vyhlášky č. 137/1968 Sb., zejména zda nešlo o případ uvedený v ustanovení § 12 odst. 3 vyhlášky č. 191/1964 Sb., výsledky dosavadního řízení nestačí, takže soud prvního stupně bude musit především zjistit skutečnosti rozhodné pro posouzení této otázky.

Pokud by na vztah mezi žalobcem a žalovanou dopadala ustanovení vyhlášky č. 191/1964 Sb. ve znění vyhlášky č. 26/1965 Sb. a vyhlášky č. 61/1967 Sb., pak šlo především o výklad již citovaného ustanovení § 19 odst. 7 vyhlášky č. 191/1964 Sb. Toto ustanovení činí prominutí poskytnuté půjčky závislým na tom, že smrt dlužníka nastala v důsledku jím nezaviněného pracovního úrazu. Podmínka prominutí poskytnuté půjčky podle ustanovení § 19 odst. 7 vyhlášky č. 191/1964 Sb. byla splněna jen tehdy, lze-li vyloučit zavinění pracovníka.

Vztah vyplývající z odpovědnosti organizace, která vznikla pracovním úrazem pracovníka, jenž je upraven ustanoveními zákoníku práce, nelze ovšem ztotožnit se vztahem vyplývajícím ze smlouvy uzavřené mezi organizací a jejím pracovníkem, podle níž organizace poskytla svému pracovníku za určitých podmínek bezúročnou půjčku. Tento vztah byl totiž upraven speciálním předpisem, který kladl za jednu z podmínek prominutí takto poskytnuté půjčky nezaviněný (nikoliv tedy i spoluzaviněný nebo zčásti zaviněný) pracovní úraz a který neumožňoval, jak tomu bylo např. v případě upraveném ustanovením § 19 odst. 6 vyhlášky č. 191/1964 Sb., organizaci prominutí této půjčky jen zčásti. Nebyla proto organizace podle ustanovení § 19 odst. 7 vyhlášky č. 191/1964 Sb. povinna poskytnutou půjčku prominout, pokud dlužník pracovní úraz zčásti zavinil, jak také správně k tomuto závěru dospěl soud prvního stupně.

Soud prvního stupně však rozhodoval v rozporu s ustanoveními § 6 a § 120 odst. 1 o. s. ř. na základě neúplně zjištěného skutkového stavu, když nezjistil náležitě skutečnosti potřebné pro posouzení, zda

pracovní úraz byl a do jaké míry zaviněn zemřelým manželem žalované. Výsledky dosavadního řízení nedávají dostatečný podklad zejména pro posouzení, zda manžel žalované byl náležitě seznámen se svými povinnostmi při obsluze čisticího pásu a zda byl řádně poučen o signalizační povinnosti. Soud prvního stupně se nezabýval zejména výsledky jednotlivých provedených důkazů a nehodnotil je způsobem uloženým v ustanovení § 132 o. s. ř. V odůvodnění svého rozhodnutí také neuvedl, kterým ze slyšených svědků uvěřil nebo neuvěřil, a omezil se jen na to, že výpovědi jednotlivých svědků konstatoval a provedl z nich souhrnné zjištění. Při posouzení, zda pracovní úraz byl a do jaké míry zaviněn zemřelým, soud prvního stupně neuvážil, zda měly být jako svědci slyšeny i další osoby, např. ty, které prováděly šetření příčin pracovního úrazu, nezjistil, jak byla posuzována odpovědnost žalující organizace při rozhodování o rozsahu její povinnosti k náhradě škody tímto úrazem vzniklé, a neuvážil, zda neměl být proveden důkaz znaleckým posudkem, když šlo zřejmě o posouzení skutečností, které vyžadovalo odborné znalosti (§ 127 o. s. ř.). Důsledkem toho, že nebyl náležitě zjištěn skutečný stav věci, bylo i to, že soud prvního stupně nepostupoval při vypracování odůvodnění rozsudku způsobem, uloženým v ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř.; odůvodnění tohoto rozhodnutí není proto úplné, nevyčerpává řešenou problematiku a není přesvědčivé.

Rozsudkem soudu prvního stupně byl porušen zákon v ustanoveních § 6 a § 120 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanovením § 19 odst. 7 vyhlášky č. 191/1964 Sb. ve znění vyhlášek č. 26/1965 Sb. a č. 61/1967 Sb.

1) Viz ustanovení § 11 odst. 5 vyhlášky č. 137/1968 Sb. ve znění vyhlášky č. 14/1969 Sb. [v SSR vyhlášky č. 26/1969 Sb.] i dříve platné ustanovení § 19 odst. 7 vyhlášky č. 191/1964 Sb. [ve znění vyhlášek č. 26/1965 Sb. a č. 61/1967 Sb.]

2) v SSR ve znění vyhlášky č. 26/1969 Sb.